

**Навоий шаҳрини архитектуравий муҳитини
шакллантиришда, навоий вилоят архитектура ва
қурилиш бош бошқармаси ва самарқанд давлат
архитектура ва қурилиш институтининг ижодий
хамкорлиги**

Магистрант .Ф.Олимов, Илий рарахбар дотцент. Ш.Д.Ачилов

Навоий шаҳри ҳозирда халқаро бизнес ва туризм учун истиқболли минтақавий маркази ҳисобланиб, унинг меъморий кўриниши бўйича махсус талаблар асосида бунёд этилган. Чунки Шаҳар ўзига ҳос иш соҳаси ва шу билан бирга зарур саёҳат хизматларини узлуксиз таъминлаш талаб қилинади. Бу шаҳрнинг жозибадорлиги унинг режалаштириш архитектураси, дизайн ландшафт ва бошқа соҳаларини ривожлантириш асосий омилдир. Бундан ташқари сайёҳлар ва меҳмонлар учун архитектурани миллий руҳини ифода этиши жуда ҳам муҳим. Сўнги бир неча йил ичида Навоий шаҳрида бу йўналишда катта ўзгаришлар амалга оширилди. Архитекторлар Навоий шаҳри ландшафт архитектураси, шаҳар дизайн ва бошқа бунёдкорлик ишларини сифатини оширишди. Навоий шаҳрини режалаштирилиш, уй-жой ва жамоат муассасаларини шакллантириш ва ривожлантириш бўйича кўплаб лойиҳалар ва таклифнинг яратилди. Навоий шаҳри архитекторлари томонидан ишлаб чиқарилган объектларда профессионал кучли тактика борлиги яққол билинади. Навоий шаҳрининг меъморий, атроф-муҳитини янада мукамал сифатини яратишда ТАҚИ ва СамДАҚИ ҳамда Навоий вилоят Архитектура ва қурилиш бош бошқармаси ўртасида ижодий ҳамкорлик ташкил этиш мумкин. Бу ҳамкорлик йўллари қандай. Мисол учун: СамДАҚИ асосий ходимлари билан ҳамкорликда.

1. СамДАҚИ да ортирилган лойиҳа материалларини Навоий шаҳрига мослаштириш ва фойдаланиш: СамДАҚИ Архитектура факултети ўқитувчилари ва талабалари йиллар давомида турар-жой жамоат бинолари ва шаҳар ландшафт режалаштириш ҳақидаги мажмуалар (Навоий шаҳрида қўлланилиши мумкин бўлган, шу жумладан) дизайн ечимлар учун дизайн таклифлар бир неча талаблар асосида яратилган. Бугунги кунда ушбу материаллар кафедра архивларида мутлақо фойдаланилмай сақланыпти. Ваҳоланки уларнинг кўп қисмидан Навоий шаҳри учун мувофақиятли фойдаланиш мумкин. Мисол учун: Ўзбекистон шароити учун, аралаш турар-жой комплексларининг лойиҳа таклифлари Ўзбекистон шароити учун, турли хилдаги уй-жой комплексларини қуриш таклиф лойиҳаси.
*Муаллиф: Ўзбекистон фахрий Архитектор дотсенти Р.Е.Егамбердиев (марҳум)
Мутахассисларнинг фикрича бу турар-жой биноларини таққослаш унчалик муҳим эмас.
Ва бу айнан Навоий шаҳри учун мос тушади.Бу фақатгина замонавий талаблар ва
дизайн стандартларини мослаштириши ишлари амалга оширилган бўлсагина қўллаш
мумкин. Бу материалларнинг 2010-йил СамДАҚИ талабалари, С.Расулов ва Т.Бобоевлар
томонидан электрон ҳужжатнинг бир қисми шаклида чоп этилган.*

134

2. Навоий шаҳридаги мутахассислар билан биргаликда таклиф лойиҳа

ишларини яратиши. Бошланиши ишончли бунга мисол, индивудал маҳаллий ҳудудлар Навоий шаҳри ландшафт дизайн бўлиmidан ўтишлари лойиҳа таклифини бажариши учун хизмат қилади. Бу иш Навоий шаҳри ҳокимлиги ва Навоий шаҳар Бош Архитектори ташаббуси билан СамДАҚИ, ЮНЕСКО кафедраси "Тарихий Марказларни сақлаш ва бошқариши" бўлими томонидан бажарилди. Бу иш ЮНЕСКО ташкилотининг Бош директори И.Бокова томонидан Самарқанд шаҳридаги СамДАҚИ, ЮНЕСКО кафедраси ходимлари билан уйрашувда намойиши этилади. Маркуз иш мақулланди ва Навоий шаҳрида тезкорлик билан амалиётда синашга рухсат берилди. Мазкур иш Навоий шаҳри учун, кўриб чиқиши учун тайёрланди.

3. Навоий вилояти Навоий шаҳри учун(Институт маъмурияти ва Навоий вилоят Навоий шаҳри Архитектура бўлими мутахассислари ёрдамида). Бу иш маъмурият томонидан Навоий вилоят ва Навоий Архитектураси зиммасига топшириши, Навоий шаҳри учун ишлаб чиқилган аниқ маълум қоидага асосланган таклиф лойиҳа дейишимиз мумкин. Мисол учун, Навоий вилоят ҳокимияти истаги асосида мазкур ишни Навоий шаҳрининг босқичма-босқич истиқболдаги ривожлантириши кўзда тутилган, бош макетини ишлаб чиқса бўлади ва уни шаҳарда доимий яшовчиларга, меҳмонларга ва сайёҳларга намойиши қилиши. Макет яратиши бўйича СамДАҚИ, қайта ишлаб мукамалликга эришди.Талабалар ишларининг таклиф лойиҳаси шундай чинакам мавзу бўлиши керакки, қурилишида таклиф лойиҳа курс ҳамда диплом лойиҳаси ва смета лойиҳаси ҳужжатлари босқичма-босқич ривожлантирилиб(СамДАҚИ ўқитувчилари ва Навоий шаҳри Архитектура бўлими ходимлари билан ҳамкорликда)ўқув жараёни фойдасига ишлаши керак.

4. Мутахассисларни шу ҳақидаги ишончли, жаҳон архитектурта образлари маълумотлари билан таништириши ва таъмилаш(тўла-тўқис маълумот билан). Унинг фақат шакл кўринишигина эмас, балки Навоий шаҳрининг ижодий шаклини тадбиқ қилиши керак. Мисол учун ландшафт-дизайн Архитектураси томонидан. Уларнинг баъзиларини бизлар ифодалаймиз.---